

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXII. (16)

No. (št.) 27

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

4. julija 1963

Ideoloska fronta

O zadnji okrožnici umrlega papeža Janeza XXIII. „Mir na zemlji“ je pisal tudi komunistični tisk. Ni mogel mimo nje, tako silen je bil njen vtis, ki ga je napravila v svetu. Toda komunistični tisk je ni objavil v celoti. Ne, iz nje je pobral samo tiste odstavke, ki so se mu zdeli najbolj primerni. Pa še te je takoj začel propagandistično izrabljati za svoj materialistični sistem in ideologijo in to zlasti v državah, v katerih se še ni mogel polastiti oblasti.

V državah, ki so že trdno pod komunistično diktaturo, je bilo postopanje komunistov ob objavi odlomkov iz papeževine okrožnice drugačno. V teh državah so takoj pohiteli z izjavami, da se v ideološkem pogledu v odnosu komunizma do kat. Cerkev in do vere sploh ni nič spremenilo. „Bistvena neskladnost marksistične ideologije s katoliško je bila in ostane dejstvo“, je odločno poudaril komentar papeške okrožnice Mir na zemlji v sovjetski komunistični reviji Za Rubežom.

Z enako odločnostjo je isto naglasil tudi Leonid Iljičev, znana in vplivna osebnost v vodstvu sovjetske komunistične stranke. Njegova izjava je tem pomembnejša, ker Iljičev uradno nosi naslov „ideolog in strokovnjak propagande za komunistično stranko“. Ta mož je na zadnjem zasedanju Centralnega komiteja sovjetske komunistične stranke v zavračanju očitkov kitajskih komunistov, da se Hruščov s svojo politiko miroljubnega sožitja „oddaljuje od marksistično-leninistične ideologije“ poudaril dobesedno: „Miroljubna ideološka koeksistenca ni nikdar obstajala, ne obstoja in tudi ne more obstojati. Dokler bodo obstajali med seboj nasprotujoči si sloji, bo med njimi nepomirljiva borba.“

Tako so komunisti po objavi okrožnice Mir na zemlji čisto odkrito in jasno povedali da ideološkega miroljubnega sožitja ni, da obstoja še naprej nespremenjena komunistična marksistična materialistična ideologija z vso svojo napadalnostjo in razdiralno silo, ki naj še naprej podira vse, kar sloni na nauku kat. Cerkev in ostalih ver o ljubezni med narodi, o ureditvi odnosov med ljudmi na osnovi krščanskega nauka o socialni pravičnosti, o življenju narodov in ljudi v svobodi, demokraciji ter v miru.

Tako na komunistični strani. Kaj pa na katoliški? Tiste, ki so mislili, da papeška okrožnica Mir na zemlji spreminja njeno dosedanje zadržanje do komunizma, je vatikanska radijska postaja opozorila, da „so morebitne stične točke kat. Cerkev in komunizma glede gotovih vprašanj samo navidezne in obrobne, med tem, ko je bistveno nasprotstvo obeh ideologij popolno in nespravljivo.“

To stališče kat. Cerkev do komunizma in potrebo ideološkega boja proti komunizmu je ista radijska postaja še bolj jasno obrazložila v svoji nedavni oddaji s komentarjem o temi „Ideološka fronta“. Slovenci po svetu in v domovini so jo lahko poslušali tudi v slovenski oddaji, ki jo ima na skrbi kot urednik g. Roman Rus in ki je tudi njen govornik. Glasila se je pa dobesedno takole:

„Veliko gospodarsko zboljšanje ne pomeni zmage nad komunizmom. Komunizem je predvsem ideologija in ne preprosto gospodarsko dejstvo. Je metafizika, čeprav se smatra kot tovarna blagostanja. Je pojmovanje sveta in življenja in ne dobrotnik čim večjih mezd. Komunizem je vera, katere evangelij se pričena z besedami: V začetku je bila materija in materija je bila Bog. Komunizem je vera ugaslega neba in mistika zemlje.“

Pobijati komunizem izključno na gospodarskem področju, v tekmovanju za čim višjo življenjsko raven pomeni vsaj posredno širiti idejo o veljavnosti njegovega materialističnega pojmovanja človeka in njegove usode. Zaupati usodo borbe proti komunizmu, preproste mu tekmovanju na ravni proizvodnje in razdelitve materialnih dobrin, pospešuje dvom, da se veljavnost ideološki meri izključno s količino zemskih dobrin, ki jih te ideologije razdele. Zmanjšati borbo proti komunizmu na zgolj gospodarski odpor pomeni osre-

Kronanje papeža Pavla VI.

Pavel VI., 262. Kristusov namestnik katoliške Cerkev, je bil kronan minulo nedeljo, 30. junija t. l., na slovesnosti, ki je bila tokrat prvič v zgodovini zunaj bazilike sv. Petra.

Na trgu se je zbrala množica četrtr milijona ljudi. Pavlu VI. so po dve in pol urni ceremoniji položili na glavo novo tiaro, ki so jo izdelali strokovnjaki v Milanu. Je bolj modernih oblik in tehta komaj petino od prejšnje. Pavla VI. so trikrat nosili po trgu sv. Petra na nosilnici. Pred njim so zažgali košček volne ter prepevali: „Sv. oče, tako mine slava sveta.“

Ko je začel padati mrak, je imel Pavel VI. sv. mašo, pri kateri so asistrali kardinali Tisserant, Otaviani in di Jorio. Epistulo so peli v latinščini in

Kennedy v zahodni Evropi

Iz Bonna je Kennedy pretekli teden nadaljeval svojo pot v spremstvu podpredsednika Erharda v Frankfurt, kjer ga je pričakalo skoro en milijon ljudi. Pred prihodom v Frankfurt je pregledal ameriške oddelke pri Hanau, kot vrhovni poveljnik ameriške vojske.

V Frankfurtu je imel Kennedy v starodavni cerkvi sv. Pavla govor, v katerem je izjavil, da bodo ZDA „svetle gale svoja mesta“ za obrambo svojih zaveznikov. „Grožnja svobodi Evrope je grožnja svobodi Amerike“, je poudaril. „Vseh 18 let po drugi svetovni vojni ZDA budno pazijo na zaščito svobode po vsem svetu. Odločnost ameriške volje in učinkovitost ameriških oboroženih sil varujeta svobodne ljudi in svobodne vlade v Aziji, Afriki, Ameriki in zlasti tu, v Evropi.“ Kennedy je nadalje izjavil, da ZDA častno izpolnjujejo obveznosti, ki jih imajo do 40 svojih zaveznikov. „Ponosni smo na to dejstvo, ki več kot odgovarja vsakemu dvomljivcu“, je Kennedy posredno opozoril De Gaulle zaradi njegovih dvomov v iskrenost ameriškega zavezništva.

Iz Frankfurta je odletel v Zahodni Berlin. Spremljala sta ga Adenauer in zahodno berlinski župan Brandt. Zopet ga je pričakalo nad en milijon ljudi v navdušenem razpoloženju. Poročevalci trdijo, da Hitler ni doživel takih sprejemov v vsej dobi svoje diktature.

V Berlinu se je Kennedy ustavil samo za osem ur. Ogleдал si je komunistični zid, čez katerega je s posebne tribune videl v sovjetsko cono pri Brandenburških vratih. Ta slavolok, ki zapira znano avenijo Unter den Linden, so komunisti prevlekli z ogromnimi rdečimi zastavami, tako da so Kennedyju zaprli pogled po aveniji. Pritrtili so tudi velik napis, s katerim so v angleščini opozorili Kennedyja, da sta Roosevelt in Truman s sovjetji sklenila uničiti nemški militarizem, da pa se je to zgodilo samo v Vzhodni Nemčiji, dočim da se v Zahodni Nemčiji in Zah. Berlinu dogaja ravno nasprotno.

Pred zbrano množico je Kennedy izjavil, da „vetrovi sprememb pihajo čez železno zaveso, kakor tudi po vsem svetu. Hrepenenje po človeških pravicah in človeškem dostojanstvu, dve stoletji, odkar je nastalo v Evropi in Ameriki, še vedno žene posameznike in

pogumno zasledovati in vsak dan izvajati, vero v krščansko pojmovanje stvarnosti, prepričanje v veličino človeške osebe, plemenitost njegovih pravic in dolžnosti, da bodo vsi dobili pravico dejanskega izvajanja vseh pravic. Treba se je truditi v gospodarskem napredu, da v njem dosežemo za človeka dostojne in vedre življenjske pogoje, da bo lažje in bolj svobodno lahko odgovoril na povabilo krščanstva in usmeril svoj pogled v nebo. Potrebna je globoka vera, ki je zasidrana v krščanskem socialnem nauku. Ta ima v sebi vso nepremagljivo silo resnice; dovolj je, da jo zvesto izvedemo v življenju. Prav to je, kar so papeži učili, čim je prišlo do komunizma. In prav to je, kar je papež Janez XXIII. vedno znova poudaril zadnjikrat v svojih dveh velikih okrožnicah „Mat in učiteljica“ in „Mir na zemlji“.

Na obeh straneh so torej jasno povedali: Ideološke koeksistence ni in tudi ne more biti.

v grščini, kot znamenje veseljnosti Cerkev.

Papež Pavel VI. je imel med mašo govor, ki ga je govoril v devetih jezikih: latinsko, grško, italijansko, angleško, francosko, nemško, špansko, portugalsko in poljsko. Izjavil je, da se bo v svojem vladanju posvetil iskanju miru v svetu in krščanske edinstvi, da bo nadaljeval z vatikanskim cerkvenim zborom ter povsem jasno povedal, da pri zasledovanju krščanske edinstvi ne bo dopustil, da bi se kakor koli kršila osnovna načela katoliške doktrine. Pod edinstvo si on predstavlja vrnitev protestantov k Rimu. Pri svojem delu ga bo vodil duh sv. Pavla, čigar ime je prevzel za dosego tesnejših stikov med kristjani „z orožjem resnice in ljubezni.“

narode z vedno večjim zagonom. Resnica nikdar ne umrje. Narodi Sovjetske zveze, tudi po 45 letih partijske diktature, čutijo sile zgodovinskega razvoja. Trdote stalinizma so bile uradno priznane in obsojene. Gospodarske in politične spremembe ter razpoke se vedno pogosteje pojavljajo, npr. na Poljskem, v Romuniji in v Sovjetski zvezi sami.“

Silovito navdušenje je Kennedy povzročil, ko je izjavil: „Ich bin ein Berliner. To je najbolj ponosna izjava, ki jo more kdo dejati.“ Zaključil je svoj govor takole: „Ko bom noč odšel, bom odšel jaz. ZDA pa ostanejo.“

Iz Berlina je odletel na tridnevni obisk na Irsko, kjer so ga Irski v Dublinu pod vodstvom 80-letnega predsednika Eamona de Valera in njegove žene navdušeno sprejeli. Obisk na Irskem je bil predvsem čustvenega značaja, ker je bil Kennedy kot predsednik ZDA sedaj prvič na Irskem in v kraju svojih prednikov. Eamon de Valera mu je priredil gostijo, ki se je udeležilo 1700 gostov. Kennedy se je v izjavah na Irskem spomnil irskih borb za svobodo ter je dejal, da bi si lahko vsi borci za svobodo jemali Irce za zgled. „Tisti, ki mislijo, da si je svoboda lahko priboriti, naj se spomnijo Irske“, je poudaril Kennedy.

Iz Dublina je Kennedy odletel v London na posvete z Macmillanom, kateri se nahaja ravno sredi enega največjih moralnih in političnih afer, kar jih je Anglija doživela v novejši dobi. Z njim je razpravljalo o vprašanju večmarnode atomske mornarice v sklopu NATO, toda o tem problemu nista sklenila nič dokončnega. Macmillan Kennedyju ni mogel dati nobenih zagotovil, ker se Anglija nahaja pred novimi volitvami, na katerih pa bo, po mnenju strokovnjakov, zmagala laburistična stranka, ki jo vodi Wilson. Ta se je hotel sestati s Kennedyjem, toda Macmillan mu tega ni dovolil.

Iz Londona je Kennedy odletel na tridnevni obisk v Italijo. Program v tej državi je obsegal sestanek s predsednikom države Segnijem, novim italijanskim predsednikom vlade Leonom ter avdienco pri papežu Pavlu VI. Za zaključek je imel Kennedy še obisk postojanke NATO v Neaplju, nakar je 2. julija odletel nazaj v Washington.

Pretekli teden je, pod predtezo, da bo čestital vzhodnonemškemu komunističnemu predsedniku Ulbrichtu za njegov 70. rojstni dan, Hruščov prišel v Vzhodni Berlin, kjer so ga že čakali madžarski diktator Kadar, češkoslovaški Novotny ter poljski Gomulka. Sovjetski diktator je bil sklical komunistično vrhunsko konferenco, ki pa se je nista udeležili Romunija in Albanija. Tako Hruščov v Evropi ostaja le še s štirimi sateliti ter s Titom, kot enim najbolj spretnih komunističnih propagandistov v sovjetskem bloku.

Hruščov je sklical svoje pajdaše na razgovor v Vzhodni Berlin, ker se pripravljala na resen spopad za zeleno mizo z rdečo Kitajsko ter si hoče zagotoviti hrbet v Vzhodni Evropi. S svojimi zvestimi sateliti je razpravljalo o strategiji, ki naj jo uporablja proti rdeči Kitajski in njenim pristašem.

Pred „spopadom“ med ZSSR in Kitajsko

Konferenca med ZSSR in rdečo Kitajsko se bo predvidoma začela 5. julija t. l. v Moskvi. Medtem so Kitajci objavili dolg, silovit napad na Hruščova in njegov način vodenja komunizma. Napad so ponatisnili časopisi v Albaniji ter Romuniji, medtem, ko so v drugih evropskih satelith o napadu molčali. ZSSR je izgnala iz Moskve pet kitajskih diplomatskih uradnikov, ker so delili letake o napadu med Moskovčane.

V nedeljo so v Beogradu nedavno izvoljeni komunistični poslanci znova, tokrat že četrtič — izvolili Tita za predsednika. Zanj je glasovalo 665 poslancev, 5 jih pa ni bilo na seji. Aleksander Ranković je bil izvoljen za podpredsednika. Oba sta prisegla v ponedeljek.

Izraelski parlament je odobril vlado, ki jo je po odstopu Ben Guriona sestavil Levi Eškol.

V Siriji so bili v zadnjih dneh krvavi boji med vladnimi četami in oboženimi oddelki Kurdo. Zlasti na področju Kačkol t. j. ob zgornjem toku reke Zab. Na obeh straneh je bilo veliko žrtev.

Naserjeva Združena arabska republika je v smislu sklepa zadnje konferenice afriških držav v Adis Abebi prekinila diplomatske stike s Portugalsko zaradi njene „imperialistične“ politike v Afriki.

Predsednik ekvadorske republike polkovnik Reinaldo Varea Donosa je izjavil, da komunistični elementi v državi pripravljajo prevrat. Zaradi tega bo predložil parlamentu zakon o prepovedi komunistične stranke in njenega prevratniškega delovanja in nastopanja.

Predsednik Liberije Tubman je bil na obisku pri Titu. Po več dnevih razgovorih je bilo objavljeno skupno poročilo, da se obe državi zavzemata za ohranitev miru na svetu na osnovi določil ustavnih listine ZN. Obe sta tudi za splošno razorožitev.

V Angliji je bil imenovan za novega vojnega ministra Joseph Godber. John Profumo, bivši angl. vojni minister, ki je zaradi svojih ljubavnih škandalov nedavno odstopil, je prejšnji teden izgubil še zadnje častno mesto v angleški družbi. Prenehal je biti član privatnega sveta angleške kraljice.

Generalisimus Franco je ob izvolitvi in kronanju novega papeža Pavla VI. izdal splošno amnestijo, ki je bo deležnih 14.920 kaznjencev. Med temi je 900 političnih priporočnikov.

Predsednikov govov pred volitvami

Za nedeljo, 7. julija so v Argentini razpisane volitve predsednika in podpredsednika republike, poslancev in senatorjev za zvezni parlament, guvernerjev in viceguvernerjev provinc ter poslancev in senatorjev za provincijske parlamente, občinske svetovalce, članke šolskih odborov itd.

Volilna borba je v polnem teku. Zaključena bo pa v petek zvečer popolnoma. Tako določa zakon.

V petek zvečer je o nedeljskih volitvah spregovoril tudi predsednik republike dr. Guido. V radijskem in televizijskem govoru je med drugim naglašal: „Tisti, ki predlagajo dobre diktature ali pa trdo roko samo za nekaj časa, morajo vedeti, da je sedaj prišel čas, ko naj ljudstvo spregovori svojo besedo. Kajti nič se ne sme storiti brez njega.“ Dalje je poudarjal: „Edina dobra diktatura sta zakon in ustava. Od nji smo se pa oddaljili. Nikar se ne vračajmo na večno razpravljanje o vprašanjih: Kako, kdaj in kje? Povrnimo se k zakonu in ustavi. Tam se bodo ublažile naše težave, tu bomo lahko gradili. Ni druge gospodarske in socialne rešitve, kakor samo v takem načinu življenja. Tisti, ki ne mislijo tako, naj neha govoriti v imenu demokracije. So fabrikanti ekstremizma, so izključni gospodarji kaosa, ki ga samo povečujejo, čeprav pravijo, da ga pobijajo. Te mesijance in shizofrenike prosim samo eno stvar: Nikar ne re-

Sovjetski izgedniki pa so razbili šipe na kitajskem poslanstvu v Moskvi.

Maocetung nadalje zagovarja nasilne revolucije v Afriki, Aziji in latinski Ameriki, „ker se sicer služi imperialističnemu Pentagonu. Vsakdo, ki misli, da je mogoče revolucijo izpeljati samo takrat, kadar ji je uspeh popolnoma zagotovljen, ni več revolucionar“, trdi Maocetung. Za zaključek je Maocetung označil Hruščova takole: „Pod Stalinom je bil Hruščov človek tretje ali četrte vrste, se pravi, ni bil nič. Prav tako sedaj nima nobene zasluge za sovjetske uspehe v atomski energiji in v vesolju.“

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

I Z T E D N A V T E D E N

Pismo društva Zedinjena Slovenija

Narodni svet koroških Slovencev je marca meseca objavil v Našem tedniku-Kroniki spomenico „Kdo nosi zadno odgovornost na škofiji?“. Iz nje so Slovenci po svetu zvedeli za stališče celovskega ordinariata, ki s svojimi odredbami ovira svobodno rabo slovenskega jezika pri verouku.

Spomenica je med Slovenci po vsem svetu vzbudila izredno pozornost. Slovenski izseljenci so se povsod v svetu odločili, da se obrnejo s prošnjami naravnost na celovskega škofa dr. Jozefa Koestnerja in ga prosijo, naj ukrene vse potrebno, da Slovenci na Koroškem ne bodo trpeli takih krivic. Prošnje pošiljajo ordinariatu v Celovec številni posamezniki, pa tudi društva in ustanove. Iz Buenos Airesa je med drugim poslalo celovškemu škofu tudi društvo Zedinjena Slovenija, predstaviška organizacija slovenskih demokratičnih izseljencev v Argentini, naslednje pismo:

Prezvišeni gospod!

Društvo „Zedinjena Slovenija“, ki drži in predstavlja celotno begunsko skupino slovenskih katoličanov v Argentini, si dovoljuje z vsu upravičenostjo nasloviti na Vas, Prezvišeni, to pismo, v katerem Vam sporoči v imenu tisočev članov in izrazujo razpoloženje vseh slovenskih ideoloških izseljencev po svetu veliko tesnobo in zaskrbljenost.

Poročila, ki jih dobivamo o stanju naših bratov in sestra na Koroškem, torej v Vaši škofiji, nas napolnjujejo z žalostjo in začudenjem. Ravnanje s slovensko govorečimi verniki Vaše škofije je po teh poročilih, ki so nesumna, tako, da kaže na nestrpnost in nerazpoloženje do naše narodne manjšine.

Prezvišeni! Naša zvestoba krščanskim resnicam in zapovedim in vdanost katoliški Cerkvi nas je naglala, da smo ob koncu druge svetovne vojne izbrali pot begunstva in zapustili domovino. Ker smo višje cenili duhovno življenje v svobodi, smo se odrekli neposrednim vplivom življenjskih silnic naroda, katerega sinovi smo. Toda če smo prikrajšani za polno življenje naravnih in duhovnih vrednot svojega naroda, je tega kriv nečloveški komunistični režim, ki ga obojujeta Cerkve in pamet.

Na drugi strani pa se s hvaležnostjo spominjamo, kako smo na svoji begunski poti povsod našli očetovsko srce krajevnih ordinarijev, ki so nas razumeli in nam duhovno pomagali. Nikjer nismo našli nestrpnosti, ki bi imela nagib v jezikovnih in narodnih razlikah.

Zato nam je tako težko razumeti, Prezvišeni, uradno ravnanje s slovenskimi verniki v Vaši škofiji. Če v Argentini med špansko govorečim svetom v slovenskem jeziku molimo in s petjem častimo Boga; če svoje otroke po naše učimo spoznavati in ljubiti Stvarnika; če imamo svoje dušno pastirstvo in celo duhovniško semenišče, imamo do tega pravico po encikliki „Exul familia“, pa tudi po blagohotnem razumevanju krajevne hierarhije. Kako ne bi imelo torej ustreznih pravic ljudstvo, ki živi avtohtono na svoji zemlji, čeprav morda v manjšini?

Razumemo borbo nemško govoreče narodne skupine na Južnem Tirolskem v Italiji. Zavzema se za pravice, ki ji gredo po naravnem pravu in krščanskem moralnem nauku, katerega zadnji izraz je okrožnica Janeza XXIII. „Pacem in terris“. Zato z zaupanjem pričakujemo, da bo vsaj duhovna oblast razumela težnje slovenske manjšine v Avstriji in ji priznala na svojem področju pravice, ki jih po svojem poslanstvu uči in brani.

Prezvišeni! Prepričani v Vašo pastirsko modrost in dobrohotnost Vas prosimo, da odstranite vzroke naše zaskrbljenosti in zagotovite slovensko govorečim vernikom svoje škofije tak položaj, kot jim gre po nauku, mednarodnih pogodbah in pastoralni primerčnosti. Tako bo tudi poskrbljeno za ustrditve njihove zvestobe Cerkvi in za zdravje njihovih duš, ki so zaupane Vaši skrbi.

Buenos Aires, 27. junija 1963.

Vilko Cuderman Prof. Lojze Horvat
tajnik predsednik

Ob smrti Antona Sovreta

O smrti vseuč. profesorja in člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti Antona Sovreta smo v Svobodni Sloveniji kratko poročali. Ta veliki oblikovalec slovenskega jezika, mojster slovenske besede, pa zasluži da se ga ponovno spomnimo in zlasti v izseljenstvu doraščajočo slovensko mladino opozorimo na tega zaslužnega slovenskega moža.

Rodil se je leta 1885 v šavni peči. Že v gimnazijskih letih je vzljubil antiko ter se je po gimnazijski maturi odločil za študij klasične filologije. Kot profesor je poučeval grščino in latinščino na gimnazijah v Gorici, Ptujju, Ljubljani, odkoder je bil med šestojanuarskim režimom prestavljen najprej v Pančevo, nato pa v Sremske Karlovice. Naslednje njegovo službeno mesto je bilo v prosvetnem ministrstvu v Beogradu, kjer je postal prosvetni inšpek-

tor za Slovenijo. Po drugi svetovni vojni je postal profesor za grški jezik na ljubljanski univerzi, leta 1953 je pa bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

To so glavni pokojnikovi življenjski podatki, za katerimi se skriva bogato življenje velikega slovenskega kulturnika, mojstra slovenske lepe besede. Saj ni bilo skoro nobenega leta, da bi slovenske javnosti znova ne presenečal s svojimi izklesanimi prevodi iz grške in latinske literature, kakor s prevodi iz modernih jezikov. Dolga vrsta jih je. Od Homerjeve Iliade in Odiseje, preko grških tragikov, Herodotovih Zgodb, Plutarhovi življenjepisov, Lukianovih satir, Platonovih dialogov, Lukregovih heksametrov. Izpovedi sv. Avguština, renesančnih satir, Goethejevih rimskih elegij in še cele vrste drugih besednih umetnin, pa do monumentalne monogra-

fije o starih Grkih in do rokopisa grške lirike, ki jo je prevajal še večer pred svojo smrtjo.

Številni prevodi, eden lepši kot drugi, prave mojstrovine, s katerimi je bogatil slovenski kulturni svet in mu odpiral čarobne lepote antične kulture! Slovenski ljudje so ob teh Sovretovih prevodih stmelili in se vpraševali: Odkod je temu možu, ki so ga v življenju nadlegovale in trle razne bolezni in nadloge, ta odločnost in sila, s katero je zmagoval to ogromno delo.

Brez dvoma jo je iskati ravno v njegovi ljubezni do antike, s katero se je prof. Sovre srečaval dan za dnem, se vanjo poglabljal in bil anjo navezan ne vanjo poglabljal in bil nanjo navezan ne timnejšimi, lahko rečemo, skoraj srčnimi vezmi.

Drugo žarišče Sovretove osebnosti pa je bila njegova narodna zavednost. Znal je biti Slovenec tudi tedaj, ko je bilo to tvegano in združeno z žrtvami. Tako je moral zaradi te svoje ljubezni do slovenstva, do slovenske vesede, z ostalimi profesorji pod šestojanuarskim režimom v Pančevo in Sremske Karlovice. Iz te Sovretove narodne zavednosti je izviralata tudi njegova brezmejnja ljubezen do slovenskega jezika, ki ga je ljubil nad vse. Pa ne samo ljubil, tudi na njegovi spopolnitvi je venomer delal. Proučeval ga je venomer in oblikoval tako dolgo, da ga je končno izobilkoval v tako ubogljiv instrument, da je vanj lahko preli vso čarobno melodioznost Homerjevih heksametrov in prijazno kramljavost — kakor navaža njegov nekrologist v Ljubljani prof. dr. Kajetan Gantar — Herodotovih Zgodb, zamosno globokomnost Aishilovih ritmov in nežno mehko Saphine lire, razposajeno Lukianovo duhovitost in turbo mrakobnost Poejevega krokrokarja. Vse to je pod njegovim peresom pelo in zvenelo in se bralo tako neprisljelo in lepo, kot da ni nastalo pred sto in tisočletji, kot da ni zraslo pod soncem helenskega in italiskega neba, ampak danes, na slovenskih tleh. Bil je v resnici umetnik, umetnik besede in nedosegljiv mojster jezika in slov. besede.

In ta veliki slovenski umetnik je dne 1. maja za vedno odložil svoje pero in zaključil svoje zemsko življenje in delo.

Pogreb pok. Antona Sovreta je bil dne 3. junija popoldne na Žalah v Ljubljani. V slovo so mu govorili predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar, v imenu filozofske fakultete na ljubljanski univerzi prof. dr. Kajetan Gantar, v imenu slovenskih književnih prevajalcev in književnikov Božidar Borke in v imenu pok. sodelavcev pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti prof. dr. Anton Bajec, akademski pevski zbor Tone Tomšič se je pa od Sovreta poslovil z žalostinko.

Smrt pok. Antona Sovreta je vse, ki ljubijo in verujejo v slovenski narod, globoko zadelo, kajti z njegovo smrtjo je v Sloveniji nastala velika praznina, ki je tembolj občutna, ker mu ne bodo več zlepa našli naslednika, kajti pod sedanjo komunistično oblastjo se tam klasični jeziki na sedanjih šolah več ne poučujejo.

RAZDOR V SRBSKI PRAVOSLAVNI ORGANIZACIJI ZA AMERIKO IN KANADO

Srbsko pravoslavno organizacijo za Severno Ameriko in Kanado razjedajo že dalj časa notranji spori. Doslej so imeli srbski pravoslavni verniki v Severni Ameriki in Kanadi skupno škofijo Ameriško-kanadsko eparhijo, ki jo je vodil pravoslavni škof Dionizij. Ta je bil že dalj časa v sporu s svetim arhierejskim saborom in svetim sinodom ter njegovim predsednikom patriarhom Germanom. Z ozirom na dejstvo, da je vodstvo srbske pravoslavne Cerkve v domovini, kjer je trenutno na oblasti komunistični režim — srbska pravoslavna Cerkve je pa bila vedno v tesnih stikih z državno upravo —, je škof Dionizij, vsaj tako mu očitajo nasprotniki, hotel doseči večjo samostojnost ameriško-kanadske škofije, da ne bi bila v vsem odvisna od sklepov vodstva pravoslavne cerkve v domovini. Zato je hotel po istih virih tudi doseči, da bi se ameriško-kanadski škofiji priključili še pravoslavni verniki v Južni Ameriki ter Afriki.

Škof Dionizij je prišel tudi v spor z raznimi cerkvenimi občinami. Zato je zadevo prišla preiskovat posebna komisija, ki jo je poslalo vodstvo srbske pravoslavne Cerkve iz Beograda. Škof Dionizij je bil tej komisiji povsem nenaklonjen.

Dne 10. in 11. maa t. l. je imel v Beogradu zasedanje sveti arhierejski sinod srbske pravoslavne Cerkve ter je na priporočilo arhierejskega sabora odstavil dosedanjega ameriško-kanadskega škofa Dionizija, dosedanjo ameriško-kanadsko škofijo pa razdelil na tri škofije in sicer na Srednje-vzhodno ameriško-kanadsko s sedežem v Detroitu za škofa te škofije je bil določen dosed. windsorski pravoslavni župnik Stevan Lastavica; druga škofija je Srednje-zahodno ameriška s sedežem v Libertivillu. Za njenega administratorja je bil imenovan arhimandrit dr. Firmilian Ocoklić, dosed. pravoslavni župnik v Pittsburgu; tretja pravoslavna škofija je Zahodno-ameriška s sedežem v Los Angelesu. Za administratorja je določen arhimandrit Grigorij Udicki, pravoslavni župnik v Yangswoodu.

Dosedanji ameriško-kanadski pravoslavni škof Dionizij pa ni samo odstavljen, ampak ga je zadelo tudi cerkvena kazen, s katero mu je prepovedano opravljanje bogoslužja. Proti njemu je vodstvo pravoslavne Cerkve v Beogradu uvedlo tudi sodno postopanje po predpisih pravoslavne Cerkve.

Odstavljeni škof Dionizij je pred prejemom sporočila o svoji odstavitvi in razdelitvi njegove škofije na tri škofije, dne 16. maja še kaznoval s cerkveno kaznijo četniškega vojvode Momčila Djuiča s. prepovedjo prejemanja obhajila za tri leta, od cerkvenega sodišča pa je zahteval proti njemu tudi sodno postopanje s predlogom, da Djuiču odvzame duhovski čin zaradi njegovega četnikovanja med II. svetovno vojno.

Odstavitve pravoslavne škofa Dionizija je srbski pravoslavni živelj v Severni Ameriki in Kanadi razklala na dvoje. Eni so na strani arhierejskega

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

sovnice. Dr. Matero so obtožili kot razbijalca peronističnih vrst.

Dr. Matera je med tem imel ves čas posvete s predstavniki raznih sindikatov in tistih neoperonističnih strank, ki niso hotele v ljudsko in narodno fronto, kot n. pr. stranka, ki jo vodi zadnji Peronov notranji minister Albriou. Ponudbo vodstva kršč. demokratske stranke je sprejel. Istočasno je imelo izredno sejo vodstvo kršč. dem. stranke ter je odobrilo spremembo na svoji listi tako, da je sedaj kandidat za predsednika dr. Matera, za podpredsednika pa preds. kršč. dem. stranke dr. Horacio Sueldo, ki je bil doslej kandidat za predsednika.

Nastop dr. Matera kot predsedniškega kandidata na listi kršč. dem. stranke je napravil veliko zmešnjavo ne samo med peronisti, ampak tudi med ostalimi strankami, ki sestavljajo ljudsko fronto. Zavedajo se, da jim bo pobral najmanj pol milijona glasov, ki bi jih drugače dobila fronta. Med peronisti jih je namreč veliko, ki konservativca dr. Solano Limo ne bodo volili, pa čeprav sta to kandidaturu odobrila Perón in dr. Frondizi.

Tako so sedaj glavni kandidati za bodočega predsednika republike: dr. Raúl Matera na listi kršč. dem. stranke, Peter Evgen Aramburu, biv. predsednik revoluc. vlade, kot kandidat stranke Zveza argent. ljudstva in progresivne demokratske stranke, dr. Solano Lima kandidat ljudske in narodne fronte, ki jo podpirata dr. Frondizi in Perón, dr. Illia kandidat ljudske radikalne stranke, dr. Alencá kot kandidat svojega krila intransigentne stranke — drugi del s predsednikom dr. Gomezom Machado podpira kandidata ljudske fronte —, dr. Orgaz kandidat arg. dem. soc. stranke, dr. Palacios je predsedniški kandidat druge soc. stranke, gen. Bengoa pa gibanja za ljudsko fronto. Zadnja poročila pravljajo, da se bo kandidaturi odpovedal v korist dr. Matera.

Varnostni ukrepi

Za točno in pravilno izvedbo volitev skrbe oborožene sile. Predstavniki teh so znova potrdili, da smatrajo, da so volitve edini možni izhod iz sedanjega položaja in za povrnitev v ustavno stanje. Zato so za izvedbo volitev izdale tudi stroge varnostne ukrepe. Tiste elemente, za katere so ugotovili, da so za preprečitev volitev pripravljali izgrede, so spravili pod ključ.

Tak je položaj ob pripravi tega poročila.

sabora in patriarha Germana v Beogradu, drugi pa na strani škofa Dionizija. Slednji zatrjujejo, da je vodstvo srbske pravoslavne Cerkve izdalo gornje odločbe na pritisk komunistične vlade, da bi ohranilo politično aktivnost srbske politične emigracije ter njeno nastopanje proti sed. komunistični diktaturi v domovini.

Na strani vodstva pravoslavne Cerkve je npr. srbski list v Kanadi „Glas kanadskih Srba“, na strani odstavljenega škofa Dionizija pa list „Sloga“ v Čikagu.

J. PIRNAT:

Ob 50 letnici prve slovenske mature

Od 9. do 12. junija ter od 5. do 9. julija 1913 je bila na prvi popolni slovenski gimnaziji v škofskih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano prva slovenska matura. Tega pomembnega dogodka v zgodovini slovenskega naroda se v spisu, katerega objavo v tej številki nadaljujemo, spominja tedanji maturant omenjenega škofijskega srednješolskega zavoda g. J. Pirnat.

Strog bo, nas je obšla misel. Z ropotom je odprl predal v katedru. „Tu glejte je razrednica. Kdor bo kakor koli motil pouk ali se pregrešil zoper šolski red, bom njegovo ime vpisal vanjo. Sledila bo kazen. Upam, da ste me razumeli.“ Tišina. — „Učili se bomo latinščine. Pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš. Imate beležnico? Pišite!“ Vzeli je kredo in začel pisati latinsko abecedo. Raztolmačil je še, kdaj se črka c izgovarja kot e, kdaj kot k. In še par paragrafov iz šolskega reda. Zaključil je uro; „To, kar sem razlagal, je do prihodnjice dobro znati.“ „Ta bo pa hud,“ je znil sosed, ko so se vrata za njim zaprla. In ni se motil. Drugi dan je že razlagal prvo deklinacijo: mensa, mensae... Tretji dan že izpraševal, „Vilman (I. šoli izstopil) prestavi: Kmet je priden.“ Slovkovaje je odgovoril sosed: „Agricola est sedula.“ „Sedi! Nezadostno! Piši domov, da si prvi dobil dvojko ti!“ Strah vcepiti takoj v začetku je g. Luka znal.

Poleg latinščine je v nižji gimnaziji poučeval tudi slovensščino. Zahteval je čisto izgovarjavo in mnogo učenja

na pamet. Polagoma nas je uvajal v poznavanje slovenskih pesnikov. Drag mu je bil zlasti Gregorčič. V četrtem razredu je določal za vsako uro naprej učenca, ki bo deklamiral z odra pesem, ki si jo sme sam izbrati.

Nekoč, ko je g. Luka pred začetkom pouka še zapisoval svojo uro v razrednico, je dvignil Barle Jože v zadnji klopi roko za deklamiranje. Nesel je v zvezku prepisano pesem na kateder in začel: Svarilo, zložil S. Gregorčič.

Stara mati kara me,
hčerka, hčerka mila,
slabo sem te žalilob
slabo izredila...

Božja služba ti ne ugaja.
Le sosedovo poglej,
kako v cerkvi vsa zamaknjena
gleda le v oltar.

Hčerka pa ji to zamaknjeno pojasni:

„I seveda,
mker sosedla mlada
mladega cerkovnika
gleda srčno rada.“

Barle ni še začel teh zadnjih dveh verzov, kar plane g. Luka kvišku in jezno vrže zvezek po razredu. „Pojdi, predržeš! Pa, da mi drugič kaj pri-

mernejšega izbereš!“ — Razumljivo, da smo takoj po uri šli gledat v Gregorčiča, kaj je profesorja tako razburilo. — Ta epizoda je našla zvečer svoj epilog v učilnici. Tudi tam je sedel Barle pri zadnjem pultu. Poleg njega Dornik, ki je bil največji v našem razredu. Četudi ni imel posebnega posluha, je rad zakrožil že kako fantovsko, mi pa za njim.

„že rožce po polju cvetejo...“

o, ja cvetejo...

Po učilnici navzdol pride prefekt in se ustavi pri zadnjem pultu. „Ti, Barle, kaj si si pa v šoli dovolil pri g. prof. Arhu?“ Brž se je vtaknil vmes Dornik. „Ej, gospod, saj ni bilo nič posebnega. Saj vendar ne mislite, da smo še otroci.“ Dal je znamenje z roko in začel drugo kiticico:

Kako se ti meni dopadeš,
o, ja dopadeš,
življenje jaz zate bi dal.“

Ni še dokončal, je že prefekt plosknil z roko. „Študij! Pet je ura!“

Glasno smo protestirali: „Saj ni res, še pet minut manjka!“ Uspeli nismo. Hujših posledic pa epizoda v šoli in učilnici ni imela. Edino Barle in Dornik sta v vzgojnem spričevalu, ki jih je tedaj izdajalo hišno vodstvo, dobila v vedenju mesto odlično samo dobro. Tudi g. Luka ni pri Barletu izvajal nikakih posledic. Nasprotno! Ka je prinašal nazaj naše zvezke s šolskimi nalogami, je običajno posebej pohvalil Barleta, češ da je njegova naloga „plastično“ napisana. Nato nam jo je moral še prebrati.

Tak je bil prvi razrednik, g. Luka. Naravoslovje (živalstvo) je v drugem razredu poučeval kratak čas Anton Jarc, ki pa še ni imel profesorskega izpita. Zato ga ne bi omenjal, da ne bi bila z njegovo življenjsko usodo skoro povezana tudi usoda mojega nadaljnjega gimn. študija. V prvi šoli sem namreč črpal znanje skoro v vseh predmetih še iz zakladnice, ki sem jo prinesel s seboj iz ljudske šole. V drugi pa se je ta polagoma docela izpraznila. Pokazalo se je to pri vseh predmetih. Počilo pa je ravno pri prof. Jarcu. Bil je svoje vrste didaktik. Dal je prinesiti v razred slike živali in jih razobesil po vseh stenah. Nato smo kar brali iz učne knjige. Tako je trajalo dva meseca, ne da bi bil kdo kaj vprašan. Razumljivo, da nam je bil tak pouk kar za prijetno zabavo. Učili se nismo. Vsaj jaz ne. Proti koncu semestra pa je začel prihajati g. Jarc v razred z veliko črno knjigo — katalogom. Klical nas je pred tablo. Našel me je nepripravljenega. „Kar pojdi!“ se je glasila sodba. Pozval me je zopet takoj naslednjo uro.

Pokazal je na steno: „Poznaš tega ptiča?“ Torej, kaj veš o njem. Ime? Slovensko, nemško, latinsko!“ — „Labud.“ — „Naprej!“ — Še nikoli ga nisem videl in beseda mi je čudno tuje zvenela. Kar tja vendar sem znil: „Der Labud.“ Jarc se je nasmehnil. „Latinsko?“ — „Labudius.“ Velik, kakor je bil, se je g. Jarc dvignil izza katedra in slovesno izrekel: „To je pa kar več kot dovolj. Zadnjič si dobil dvojko. Danes pa dobiš trrrrrrojko. Li veš, kaj se

to pravi. Midva sva opravila za vselej. (Trojka je bil tedaj šesti, najslabši red; povsem nezadostno). Poberi sila in kopita in se mi po božiču ne prikaži več!“ — Tedaj šele mi je prišlo spoznanje: gimnazija ni ljudska šola. Prišlo pa je to spoznanje tik pred dvanajsto uro. Zakaj kazalec je tudi na uri drugih predmetov kazal na nezadostno. — Prvi dan božičnih počitnic sem presedel doma na peči in čakal v strahu, kaj se bo zgodilo. Prišlo je pismo. Oče ga je odprl in začuden bral: Slovensčina: opominjan, nemščina: opominjan, ... prirodopis: grajan. Spodaj razrednikov podpis s pripombo: „Učenee ne kaže veselja do šole. Upoštevajte!“

Pismo je odfrčalo po mizi. Oče pa je brez besed stegnil roko na peč najprej po meni, nato pa po eni izmed dolgih palic, ki so služile za obešanje perila okrog peči. Padelo je, da je bilo groza. Vsa prestrašena je prihitela mati v hišo in me rešila. „Ali ti nisem že rekel, da bo iz njega nič drugega, kakor faliran študent. — Ne fant, ne boš mi delal po svetu sramote. Takoj po praznikih pojdeš namesto v št. Vid, nazaj v ljudsko šolo v mesto.“ — Brez dvoma bi bilo tudi pri tem ostalo, da očeta ni ganila prošnja materina.

Vrnil sem se v zavod. Še tisti večer me je poklical ravnatelj dr. Gnidovec k sebi v sobo. S toplo, a vendar očetovsko-resno besedo mi je naslikal mojo nevhvaležnost do staršev. Obljubil sem poboljšanje.

(Bo še)

Novice iz Slovenije

V Moderni galeriji v Ljubljani so sredi junija odprli letošnji mednarodni grafični bienale, na katerem je sodelovalo 342 umetnikov iz 43 držav s skupno 1000 grafičnimi listi. Ob otvoritvi so govorili: zvezni sekretar za kulturo in prosveto Janez Vipotnik, predsednik organizacijskega odbora grafičnega bienala Boris Mikoš in prof. Umbrio Apollonio iz Benetk v imenu mednarodne žirije, ki je razstavljena dela ocenila in določila nagrade. Te so dobili: Prvo ameriški umetnik Robert Rauschenberg za grafiko „Nezgod“, drugo slovenski slikar Janez Bernik za svojo grafiko „Zapis“, tretjo Francoz James Guitet za grafiko „Živa zemlja“, četrto Italijan Emilio Vedova za umetnino „Nemirni prostor“, peto Poljak Josef Gurlniak za grafiko „Stanislawa Dawska“, šesto pa ruska umetnica Lidija Iljina za grafiko „Novost“. Podeljenih je bilo tudi več odkupnih nagrad. Slovenski slikar Vladimir Makuc je dobil kar dve in sicer magrado beograjske Moderne galerije za grafiko „Ženi“, za grafiko „Vol“ pa nagrado zagrebskega lista „Vjesnik“.

Moderno ljubljansko letališče v Brnikih pri Kranju bo predvidoma dograjeno še to jesen. V zadnjih tednih so dokončali z graditvijo 2200m dolge in 45 m široke vzletne proge. Ko bo letališče povsem dograjeno, bodo na njem lahko pristajala največja potniška in vojaška letala ter bo Slovenija lahko direktno vključena v mednarodne letalske linije.

Letošnji novomašniki v Sloveniji. Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v ljubljanski in mariborski stolnici posvečenih v mašnike 18 diakonov.

Iz goriške nadškofije katere del je v Sloveniji: Piriš Metod iz Lokovca; iz iz koprške apostolske administrature: Ilijaž Jože iz Podgrada in Kastelic Ludovik iz Hrušice. Iz ljubljanske nadškofije: Jakoš Anton iz St. Ruperta na Dolenjskem; Oblak Metod iz Poljan nad škofjo Loko; Pernuš Viktor iz Kranja; Piber Vinko z Bleda; Petrič Ivan iz

Velikih Lašč; Sušnik Mihael iz Gozda; Vegelj Vinko iz Čateža ob Savi; Vidic Janez, salezijanec iz Zgornje Besnice pri Kranju; p. Peter Vrtič OFM iz St. Jerneja na Dolenjskem. Iz Marijanske škofije pa: Selčan Leopold iz Frankolovskega; Valdhuber Mihael iz Kamnice pri Mariboru; Srniša Feliks iz Kapel v Slov. goricah; Veleber Ižidor iz Bogojine v Prekmurju; Horvat Anton, salezijanec iz Beltincev in Avguštin Jug OFM iz Studence.

Umrli so. V Ljubljani: Fani Jager, upok., Frančiška Lisjak roj. Gvardjančič, vdova, Evica Meintrich, Karla Rogelj, roj. Pokorna, Miro Meden, žel., Jožefa Mlakar roj. Debevec, Herman Radman, Angi Paternost, Marija Kavčič roj. Podgoršek, Albertina Kumelj roj. Strehovec, Aleksander Vidmar, Marija Beg roj. Blatnik, Franc Ambrož, soboslikarski mojster, Marija Keršinar roj. Nagode in Frančiška Grad roj. Zupančič v Dobrunjah, Ivan Galetič v Bizoviku, Robert Plavšak v Trbovljah, Ana Hudolin-Brečko na Jesenicah, Anica Rojnik, poslovodkinja v Braslovčah, Branko Pugelj, mehanik v Trbovljah, Ivan Jenkovič v Postojni, Matija Vrhovc v Horjulu, Antonija Leban roj. Jug na Vrhniki, Vladimir Burnik v Kranju, Hinko Teržič v Trbovljah, Jože Berkopec v Vinici, Henrik Mravljak v Soštaju, Jože Klemenšek v Solčavi, Barbara Štrubelj v Grosupljem, Anton Hrovatin v Dolu pri Borovnici, Olga Klun, predmetna učiteljica v Prevaljah, Franc Štebej, pos. v Dobrovi, Anton Zagar v Bernici, Ludvik Bubik, gradbeni tehnik v Soštaju, Alojz Vahtar, rudniški upok. v Zagorju, Frančiška Radkovič roj. Krhin v Dol. Brezovici, Tilka Jesenko, trg. pom. v Zireh, Janez Bizjak v Kranju, Marija Varga v Trbovljah, Jože Kralj, uslužb. podjetja „Varost“ na Viču, Jože Senica v Sevnici, Franc Gartner na Jesenicah in Marija Ilovcar na Bledu.

V bolnišnici v Murski Soboti so odprli oddelek za boleznj grla, nosa in ušes.

opravil pogrebne obrede g. direktor Anton Orehar.

Rajni Svenšek je bil štajerski rojak. V Hajdini pri Ptujju se je rodil 9. jan. 1904. Po končani vojni akademiji je služboval v Štipu v Makedoniji, kjer so ga zatekli tudi vojni dogodki. Nemci so ga odpeljali v ujetništvo. Po treh letih so ga izpustili. Ker ni maral vstopiti v nemško vojaško službo, so ga znova zaprli in poslali v kazensko delovno taborišče Kapfenberg. Od tu je ob britanskem letalskem napadu na taborišče pobegnil in se skrival do konca vojne doma. Ker se ni hotel pridružiti partizanom, so ga tudi oni zaprli in poslali v škofjeloško zapore. Od tu so ga z ostalimi priporniki poslali z vojaškim transportom proti Rusiji. V Romuniji so pa iz neznanih razlogov vlak vrnil nazaj proti Beogradu. Tu je kapetan Svenšek prišel pred vojno sodišče in bil pred njim oproščen. Toda kljub temu ni maral ostati doma pod komunisti in je leta 1946 pobegnil v Avstrijo. Prišel je v taborišče Lichtenstein pri Judenburgu. Ob preselitvi taborišča v Trofaiač se je tudi on preselil v to taborišče, kjer je postal poveljnik taborišča. Po prihodu v Ar-

gentino je bil zaposlen na neki stavbi, kjer se je ponesrečil in zlomil obe nogi. Po ozdravljenju je dobil zaposlitev v tovarni.

V Argentini zapušta ženo go. Zorko, roj. Vuković, doma v Hajdini pri Ptujju pa brata in sestro. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajnemu pa naj bo lahka argentinska zemlja.

SAN MARTIN

Spominska proslava za padle protikomunistične borce, ki so jo pripravili v nedeljo, 30. junija v Slovenskem domu v San Martinu fantje in dekleta, spada gotovo med najlepše kulturne prireditve v letošnjem letu. Prireditve se je poleg članov SFZ in članic SDO iz San Martina udeležil tudi odbor Slov. doma z g. Leopoldom Novakom na čelu in še mnogo drugih, tako, da je bila društvena dvorana popolnoma zasedena. Stena v ospredju dvorane je bila okusno okrašena in na njej je bila pritrjena slovenska zastava s črnim trakom. Proslava je začela napovedovalka gđ. Marjeta Smersujeva s kratkimi uvodnimi besedami. Spominski govor je imel tajnik sanmartinskega odseka SFZ Nace Frančič, ki je v lepo sestavljenem govoru preprosto pa jasno orisal slovenski položaj v letih vojne in komunistične revolucije. Omenil je nastanek vaških straž in domobranstva ter poudaril veličino žrtve, ki so jo dali naši junaki na oltar domovine. Sledila je recitacija iz Kalinove črne maše, katero je podala gđ. Meta Duhova. Fantovski oktet je zapel znano žalostinko „Oj, Doberdob“. Vsi navzoči so nato izmoliли očenaš za pokojne padli protikomunističnih borcev nato pa s pesmijo „Oče, mati, bratje in sestre“ zaključili lepo spominsko proslavo.

BERAZATEGUI

Spominska proslava za slovenske žrtve

Slovenski dom v Berazategui je v nedeljo, 30. junija, priredil spominsko proslavo za slovenske žrtve revolucije II. svetovne vojne in v spomin dvajsetletnice Turjaka in Grčaric. Najprej je bila sv. maša v cerkvi v Villa España, katero je daroval g. Jože Guštin, ki se je v cerkvenem govoru spominjal žrtv ter njihovega pomena za nas in naše življenje. Ob koncu govora je opozoril tudi na pomembnost dneva, ko se je istočasno vršilo v Rimu kronanje papeža Pavla VI. Med sv. mašo je pel pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. Omahne. Zbor je ob koncu maše zapel hvajnico ob kronanju novega papeža.

Vsi rojaki so nato odšli v bližnji Slovenski dom, kjer je začela lepo in skrbno pripravljena proslava. Začel jo je predsednik Slov. doma Janko Štrbenec. Vsem se je zahvalil za udeležbo, posebej pa je pozdravil navzočega tajnika NO za Slovenijo Miloša Stareta z gospo, ki sta nas veselo presenetila s svojim obiskom. Vsi navzoči so ju pozdravili.

Spominsko svečanost je začela himna Naprej zastava Slave ob živi sliki na odru: narodne maše — mati in hči na grobu očeta, maša — mučenca v senči slovenske zastave. Na sporedu so bile recitacije in deklamacije. Igorjevo Molite je nazorno podal Friderik Štrbenec, Jeremija Kalina Pokopani koral je doživeto deklamiral Olga Žužek, Goro lobanj iz iste pesnitve pa enako Lučka Štrbenec. Kalinovo Jurjaško pesem je z občutkom recitiral Mirko Cvetko. Otroška zborja sta zapela narodne pesmi, dekleta pa so izvajala simbolično vajo Oj Dobrodo ob spremljavi domobranskih pesmi s plošč. Med sporedom je imel slavnostni govor predsednik Slovenskega doma Janko Štrbenec. Nazorno je predvsem mlademu rodu prikazal dobo druge svetovne vojne in revolucije ter v lepih izbranih besedah pokazal na veličino žrtve. Njegov govor, poln bogatih in lepih misli, je napravil močan vtis.

Slovesnost je zaključila pesem Oče, mati. Prireditve je zelo lepo uspela in je v čast vsem nastopajočim, vsem, ki so mladino tako lepo naučili, in vsem, ki so pripravili in okrasili oder. Z vsakim nastopom, z vsako prireditvijo močneje čutimo, kako potrebno nam je to naše središče, ta naš krov, kjer moremo nuditi naši mladini to, kar nam je najdražje: ohranjanje slovenske narodne in verske tradicije.

MORON-CASTELAR
Domobranska proslava SDO in SFZ

V soboto, 22. junija je bil na Pristavi v Moronu redni mesečni sestanek odseka SFZ, ob katerem pa smo se skupno z dekleti oddolžili spominu padlih domobrancev. Proslave se se člani in članice polnoštevilno udeležili.

O naših padlih junakih nam je govoril g. Starec Bitenc in nam opisal pretresljivo trpljenje naših pokojnih očetov in bratov, ki so padli na oltarju domovine. Po predavanju so člani Ivo Majhen,

SREBRNOMASNIK DR. FRANC GNIDOVEC

Majhna hribovita Ajdovec nad Žužemberkom je dala katoški Cerkev in slovenskemu narodu celo vrsto uglednih duhovnikov. Iz Jančkove družine v Vel. Lipovcu, največji podružnici ajdovske

župnije, so izšli kar štirje duhovniki: škof dr. Janez Gnidovec, dekan in častni kanonik Karel Gnidovec (odšel v večnost na svečeno leta 1962), Anton Gnidovec, nečak treh omenjenih, ki pase duše v Rock Springs, Wyoming, Sev. Amerika. Iz ajdovske župnije je tudi prelat dr. Franc Grivec, ki je obhajal že svojo biserno mašo, pa še vedno živahno dela za veliko ciril-metodijsko idejo, za katero se je trudil vse življenje ter nas je prav za 1100-letni jubilej prihoda svetih slovenskih blagovestnikov med Slovane rezveselil s toliko kerimi novimi spisi. Iz globokoverne, molitvene in poštene kmečke družine v ajdovski fari pa izhaja tudi dr. Franc Gnidovec, ki te di obhaja svoj srebrnomašniški jubilej.

Kot prvorojenec je prišel na svet dne 29. marca 1914. Čez devet mesecev bo že Abrahama videl. Nadarjenega fanta je oče peljal v srednjo šolo v Novo mesto, kjer je pa ostal le eno leto. Potem so ga dali v škofove zavode v št. Vid nad Ljubljano, kjer je odlično študiral v razredu, za katerega je bil prav do mature odgovoren dr. Anton Čepin, sedaj kanonik v ljubljanski stolnici. Kar 38 fantov je pripeljal do mature. Cela vrsta teh fantov je jeseni 1933 stopila v ljubljansko semenišče in začela obiskovati bogoslovno fakulteto. Med njimi je bil tudi Franc Gnidovec, o katerem je njegov nekdanji prefekt dr. Franc Jaklič pred nekaj leti dejal, da se mu je že na gimnaziji zdel zreel mož.

V semenišču se je posebej odlikoval s svojo tiho, skromnostjo, skritostjo, pridnostjo in zvestobo v poklicu. Te lepe lastnosti ga spremljajo vse življenje. Nekaj mesecev pred mašniškim posvečenjem so ga še kot bogoslovca poslali za prefekta v Marjanišče. Mašniško posvečenje je prejel 3. julija 1938. Posvetil ga je škof dr. Gregorij Rožman. Novo mašo je pel 17. julija, ker je bila 10. julija nova maša v Žužemberku, ki jo je opravil njegov sošolec Henrik Novak, ki so ga kot hinjskega kaplana komunisti med drugo svetovno vojno zverinško mučili. Novomašnik Gnidovec France je prvo sv. mašo daroval v tisti ajdovski cerkvi presv. Trojice, kjer je prejel zakrament sv. krsta in katero so komunisti med drugo svetovno vojno do tal porušili in požgali. Pridigal je prelat dr. Franc Grivec; v pridigi je zanimivo opisal, koliko vzornih duhovnikov se je rodilo v kmečkih domovih po majhni ajdovski župniji; na novi maši je posebej naglašal novomašniško skromnost.

Novomašnik je kmalu po novi maši moral obleči vojaško suknjo. Vojaški rok je odslužil v Novem Sadu. Proti koncu zime leta 1939 ga je škof dr. Gregorij Rožman, poslan za kaplana k slepemu župniku Vovku v št. Peter pri Novem mestu. Tu je glavna teža odgovornosti za dušno pastirstvo slonela na mladih kaplanovih rokah. Delal je tiho, zvesto in pogumno.

Sposobnega duhovnika so silihi, naj se odloči za doktorat. Posebno prelat dr. Fr. Grivec je bil nanj pozoren. Zato je v jeseni leta 1941 prišel v Baranovo semenišče, kamor se je škofov zavod moral nasilno preseliti iz št. Vida, ki so ga Nemci zasedli. Tu je vršil najprej prefektovo službo in se pripravljal za doktorat, ki ga je končal leta 1942. Prelat Grivec mu je dal za doktorsko razpravo temo: Vpliv sv. Gregorija na mladost. Doktorat je odbranil Tomaž Kralj, Tine Vivot, Jože Zakelj in Matjaž Kunčič zapeli več domobranskih pesmi ob spremljavi kitar in baterije.

Dekleta so počastila spominsko proslavo s zelo ganljivo recitacijo gđ. Jožice Lavrič: „Grobovi tulijo...“ Sestarek, združen v proslavo, je zaključil predsednik odseka, Ivo Majhen in se iskreno zahvalil g. Bitencu za njegovo lepo predavanje. Spominsko proslavo je sledil družabni večer. Praznovali smo namreč god duh. vodja dr. Alojzija Starca in obletnice SFZ, Morón.

Prihodnji sestanek bo tretjo soboto v mesecu juliju.

Vsak teden ena

RODILE SO SE TRI ROŽE...

Rodile so se tri rože
na sredi tega polja,
pa moja ni bila nobena,
nobena rožica.

In cvele so, cvele rože
na sredi tega polja,
pa moja ni bila nobena,
nobena rožica.

In ko so me pokopali
na sredi tega polja,
ni ena za menoj jokala,
ne ena rožica.

gorija Nazianskega na sv. Cirila in Metoda ter na njuni žitji. S to razpravo je bil prelat Grivec tako zadovoljen, da jo je ponovno navajal v svojih razpravah. Tako tudi še v svoji zadnji razpravi v Zborniku razprav teološke fakultete v Ljubljani, ki je izšel preteklo leto za 500-letnico ljubljanske škofije. Po končanem doktoratu je napravil še profesorski izpit za poučevanje verouka na srednjih šolah in končno prevzel verouk gimnazije škofovega zavoda. Hkrati je bil tudi cerkveni asistent pri zavodskih mladcih ter pri KA za nameščence. Na nekem tako imenovanem torkovem sestanku KA je predeval o škofovski službi. Kmalu nato so to njegovo predelano predavanje razkvalni salezijanci izdali v posebni knjižici. Pokojni prelat dr. Alojzij Odar je začel okoli „Bogoslovnega vestnika“, ki ga je izdajala Bogoslovna akademija oz. teološka fakulteta, zbirati mlajše sile. Tako srečamo v njem tudi prve pravice mladega dr. Franceta Gnidovca. Prelat dr. Grivec pa ga je posebno spodbujal prav k študiju vzhodnega vprašanja, ki je bil prelatu vse življenje tako drag.

Komunisti so dr. Gnidovcu sredi 2. svetovne vojne umorili očeta, po drugi svetovni vojni pa so dobili iz Vetrinja v svoje zverinske roke še tri njegove brate, katerih nedolžno kri so prelili. Po komunistih na smrt obsojeni župnik Alfonz Jarc pa je bil njegov bratranec.

Meseca maja 1945 se je pred surovim komunizmom umaknil. Nekaj mesecev je z nekaterimi duhovniškimi tovarišji preživel v semenišču v Vittorio Veneto, potem je odšel v taborišče Servigliano, od tam pa se preselil v Senegallo. V taborišču je bil za profesorja na slovenski taboriščni gimnaziji. Prelat Odar ga je kot dekan begunske teološke fakultete za nekaj tednov poklical v Brixen, da je tam predaval vzhodno teologijo. Ko pa se je semenišče preselilo v daljno Argentino, je povabil s seboj tudi njega. V izseljensko slovensko semenišče v San Luis je dopel meseca aprila 1948. Skrajja je bil docent, kasneje ga je pa pok. škof dr. Gregorij Rožman imenoval za izrednega profesorja. Tako je na izseljenski teološki fakulteti, ki je prenehala po smrti škofa dr. Gregorija Rožmana, in kasneje v semenišču predaval dobrih petnajst let predvsem filozofijo in dogmatiko, pa patrologijo in zgodovino dogmatike ter še marsikaj drugega. Ko je rajni prelat obhajal svojo srebrno mašo, je tihga in razglablajočega dr. Franceta Gnidovca primerjal s pokojnima prelatoma dr. Alešem Ušeničnikom in dr. Ks. Lukmanom.

Ko je škof dr. Gregorij Rožman leta 1952 drugič obiskal slovenske naseljence v Argentini in uvidel, da prelat dr. Al. Odar ne more več nositi težke odgovornosti za semenišče, je vodstvo semenišča in še novoustanovljenega škofovega zavoda preložil na mlajše rame, na dr. Franceta Gnidovca. Tako nosi to dvojno breme že dolgih 11 let. Samo tisti, ki od blizu more gledati, koliko sitnosti, nepričakovanih težav in skrbi je s tem združenih, bo znal vse to prav ceniti. Kolikokrat je bilo treba npr. obojno ustanovo braniti celo tam, kjer ne bi pričakovali. Pokojni škof dr. Gregorij Rožman je večkrat izražal zadovoljstvo nad delom novega ravnatelja, ki ga zna v svoji skromnosti pred svetom zelo dobro skrivati. Nikoli ga ni obešal na veliki zvon. Prav ob srebrni maši je zrasla prva velika učilnica novega škofovega zavoda.

Dodati moramo še, da je za široko slovensko javnost delal zlasti s peresom. V Marjinem letu 1954 nam je podaril lepo mariološko knjigo: Mati našega Odrašenika. S svojimi članki in razpravami pa je sodeloval pri Duhovnem življenju in duhovniški reviji Omes unum. Skromnemu in tihemu srebrnomašniku ni veliko za osebne čestitke. Najlepše mu bomo pač čestitali, če slovenski duhovniki, zlasti bivši gojenci in učenci ter vsi verni slovenski izseljenci z molitvijo in tudi materialnimi žrtvami podpremo obe ustanovi, ki jih vodi: semenišče in škofov zavod.

F. Ž.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

Anton Simčič. Iz Ljubljane je prišlo žalostno obvestilo o smrti Antona Simčiča, polic. stražnika v p. Pokopališče ga na pokopališču na Zalah. V Buenos Airesu žaluje za njim njegov sin pisatelj Zorko Simčič, v domovini pa njegova žena ga. Marija roj. Jerman. Obe ma ob bridki izgubi moža odn. očeta izrekamo iskreno sožalje, truplo rajnika pa naj mirno počiva v domači zemlji.

Franc Hočevar. Dne 8. junija t. l. so se v Domžalah iztekli življenjski dnevi Francetu Hočevarju, daleč naokoli znanemu „Loškemu malnarju“. Pri ljudeh je bil zelo priljubljen. O tem je pričal njegov pogreb dne 10. junija t. l. Za njim žalujeta v svobodnem svetu sinova: Ivan s sinom v Buenos Airesu, ter Jože z družino v Celovcu; ostali sodružniki pa v domovini. Vsem izrekamo ob hudem življenjskem udarcu globoko sožalje, rajnemu pa naj bo lahka domača zemlja.

Anton Svenšek. Dne 6. junija je umrl art. tehnični kapetan II. razreda Anton Svenšek. Pogreb je bil dne 7. t. m. na pokopališču San Martin, kjer je

KOROŠKA

PRVI MATURANTI SLOVENSKE GIMNAZIJE

V torek, 18. junija so končali na Slovenski gimnaziji v Celovcu z maturitetnimi izpiti. Študije je končalo sedem deklet in devet fantov; šest študentov je bilo odličnjakov.

Isti dan so se nato zvečer maturanti — Hilda Leimisch, Mojca Praper, Bogomir Bogotaj, Breda Travnik, Erich Uznik, Milica Oražec, Tone Male, Mica Partl, Folt Lausegger, Tine Partl, Franc Katnigg, Ani Olip, Mirko Isop, Ani Male, Karel Smolle in Hubert Greiner — s profesorji in starši zbrali v provincialni kapeli k zahvalni službi božji, ki jo je imel nadzornik za verouk prelat dr. Bluemel. Profesor verouka dr. Polanc pa je v svojem govoru orisal temelje življenja: Mati, Domovina, Bog.

Po končani službi božji so se maturanti zbrali na valetu v Sv. Martinu. Valet se je udeležil tudi predsednik maturitetne komisije ravnatelj višje realke na vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu, prof. Adalbert Schreiner, ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Joško Tischler, kanonik Aleš Zechner, predstavniki osrednjih slovenskih organizacij in predsednik društva staršev g. Urank.

Med družabnim delom je prvi spregovoril ravnatelj gimnazije dr. Tischler, ki je poudarjal potrebo po skupnem de-

lu za slovenski narod, prikazal je tudi razvoj šole in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspehu gimnazije, predvsem staršem, ki so zaupali tej slovenski šoli svoje otroke. V imenu maturantov se je zahvalil Karel Smolle, vsem, ki so Slovensko gimnazijo in njene dijake idejno in gmotno podpirali. Objubil je tudi v imenu vseh maturantov, da bodo ob zgledu svojih vzgojiteljev še nadalje vztrajali na poti, ki so jim jo ti nakazali in pokazali.

Predsednik maturitetne komisije prof. Schreiner je v hrvaškem jeziku nagovoril maturante in jim dejal: „Dospeli smo na vrh stopnic. To je za gimnazijo in za vas maturante šele začetek življenjske mature. Starši bodo sicer še nekaj časa pomagali, a vedno bolj boste morali nositi sami svoja bremena.“ Izjavil je tudi, da je pripravljen biti gimnaziji boter in da bo na ministrstvu poročal o resnem delu in idealizmu na tej šoli.

Razen njega so govorili na večeru še razrednik prof. Zablantnik, predsednika osrednjih slovenskih organizacij in predsednik Društva staršev Urank, ki je izjavil, „naj maturanti budijo spoštovanje in zanimanje za slovensko šolo. Slovenski narod pa prav tako pričakuje, da bodo maturanti posegli v njegovo življenje, da da bodo šli med narod in med njim ostali in delali zanj po geslu: Življenje ni praznik.“

SLOVENCJI PO SVETU ZDruž. DRŽAVE SEV. AMERIKE

Prijatelj nam piše:

Čas je, da se zopet oglašim v Sv. Sloveniji, da ne bo kdo od prijateljev mislil, da me je zima pobrala.

Sneg je pokrival zemljo več mesecev. Zima se kar ni hotela umakniti pomladi. 21. marca je snežilo kot za stavo.

Tudi zima ima svojo lepo stran, vendar take, kot je bila, si je gotovo nobeden ne želi.

Kakor so poročali časopisi, je v južnih krajih posebej mnogo pomarančnih dreves in drugih sadežev. Snega je bilo po nekod na metre in ko se je isti taja, so bile povodnji, katere so povzročile celim okrajem veliki škodo.

Pomlad je prišla z zamudo, ker je bilo vedno mrzlo vreme. Ves april pa je bil suh brez dežja.

Čeprav je že precej časa, odkar smo praznovali velikonočne praznike, se mi jih zdi vseeno vredno omeniti na kratko. Naš g. župnik dr. Farkaš je poskrbel, da je bila cerkev lepo okrašena. Petje je bilo tudi prav lepo. Spovedovali so 3 duhovniki, tako da je imel vsak priliko za spoved in prejem sv. obhajila, kar se je tudi v največjem številu zgodilo.

Na veliko soboto zvečer je bilo vstajenje. V procesiji so bili Kolumbovi vitezi v lepih uniformah. Cerkev je bila do zadnjega kotička napolnjena.

Še en lep dogodek smo doživeli, ko je imela naša fara sv. Križa 26. maja zlati jubilej. Ob 11 je bila v cerkvi pontifikalna sv. maša, ki jo je imel Most. Rev. Walter M. Curtis, bridgeportski škof.

Po maši je bilo v dvorani pod cerkvijo slavnostno kosilo, pri katerem je bilo blizu 300 ljudi. V naše veliko zadovoljstvo je bilo, da smo imeli med sabo škofa in njegovo spremstvo. Vsi so bili židane volje. Škof je pohvalil g. župnika, kateri je dosti pripomogel, da se je fara tako lepo razvila. S prihodom novih beguncev jo je župnik rešil in jo spravil zopet na noge.

G. župnik Farkaš je tudi sam begunec. Le njemu gre zahvala, da se je toliko potrudil in okoli 500 beguncem preskrbel delo v raznih tovarnah, jim jamčil posojila in jim preskrbel stanovanja. Od nekdanjih beguncev imajo sedaj nekateri že svoje hiše, avte in vse kar potrebujejo za vsakdanje življenje. Kakor povsod, se tudi tu dobijo taki, kateri slabo vračajo za dobro. So pa to redki slučaj. Taki nevaležniki se pa vseeno dobe.

S tem gre moje poročilo h kraju. Pozdravljam vse prijatelje in znance, čitatelje Sv. Slovenije, družino Jelovino kakor tudi Povkovič, ter svoja najboljša prijatelja M. L. in F. K. iz Ezeize.

Franc Zele

PO ŠPORTNEM SVETU

Dvoboj v nameznem tenisu
Slomškov dom : Naš dom v San Justu
V soboto, 29. junija, je moštvo za namizni tenis Slomškovega doma obiskalo Naš dom v San Justu in se po-

merilo z domačim moštvom. Rezultati so naslednji (na prvem mestu igralci Našega doma iz San Justa): Oven Tone 0, Tomazin Franc 2, Oven Marijan 2, Hribar Viktor 1, Bergant Tone 0, Fajfar Ivan 2, Janežič Ciril 2, Babnik Franc 1, Drakslar Jože 2, Babnik Stane 0.

Kljub temu, da je moštvo Našega doma zmagalo s 3:2, so bile igre na splošno precej enake. Z malo več dobre volje bi lahko zmagalo moštvo Slomškovega doma.

Tekmovanje naraščajnikov Slovenske fantovske zveze iz vseh odsekov, bo na državni praznik v torek, 9. julija ob 15 Na sporedu: Nogomet, med dvema ognjema, tek 100 m, skoki v višino in daljavo ter štafeta 4x100. Vsi prijatelji mladine vabljani!

Povratna tekma v šahu med reprezentancama Našega doma iz San Justa in Slomškovega doma bo v soboto, 6. julija ob 21 v Našem domu v San Justu. V prvem srečanju sta moštvi izenačili 4:4.

Povračilni šahovski turnir med moštvoma Društva slov. protikomunističnih borcev in Slovenskega doma v San Martinu bo v soboto, 13. julija ob 8 zvečer v društvenih prostorih Prijatelji šahovske igre lepo vabljani!

OBVESTILA

Sv. maša po vzhodnem obredu bo v nedeljo, 7. julija, na praznik sv. Cirila in Metoda v Slovenski kapeli. Daroval jo bo g. dr. Pavel Krajnik. Peli pa bodo slovenski bogoslovci in gojenci Rožmanovega zavoda.

SKAD vabi vse akademike in prijatelje na predavanje v okviru FEDECE o „El momento preelectoral argentino“, ki ga bo imel dr. J. Pericet v Ukrajinskem domu, 24 de Noviembre 438, Capital, v petek, 5. julija ob 21.30.

V. kulturni večer SKA bo v soboto 6. julija ob 7 zvečer pri Bullrichu, Sarandi 41, Cap. Feđ. Posvečen bo Beneški Sloveniji ob 100-letnici rojstva Ivana Trinka. Govorila bosta Rudolf Wagner in Stefan Tonkli.

Odsek SFZ Morón prireja v soboto, 6. julija ob 18.30 Filmski večer. Na sporedu dokumentarni filmi v barvah: X 15, Project Mercury, Ledolomilci na Arktiku, Po Zrušenih državah, Sateliti, Rakete in Gleenovo polet. Vstopnina: \$ 10.

Sestanek Slov. dekl. org. bo v nedeljo, 7. julija, po sv. maši v Slovenski hiši. Na sporedu bo zanimivo predavanje dr. Krajnika o sv. Cirilu in Metodu. Vabi odbor SDO.

Zvezni sestanek SFZ bo v nedeljo, 7. julija, po sv. maši ob 10.30 v Slovenski hiši. Na programu: govor g. Marka Kremžarja „o narodnih problemih“ slovenskega fanta v Argentini, poročila in načrti za bodoče tedne.

Dekliški krožek in Fantovski odsek v San Justo vabita na čajanko, ki bo v torek, 9. julija, v Našem domu. Gledali bomo tudi skiptične slike iz Bariloč.

Mladinski dom vabi svoje člane in članice na asado na drž. praznik 9. julija ob 11 dopoldne. Na sporedu filmi iz domovine, ki jih je posnel g. Jesih.

Srednješolski tečaj bo zopet v soboto, 13. julija, ob 19.30 v Slovenski hiši. Koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi bo v Slomškovem domu v soboto, 13. julija, ob 19.30. Program bo izvajal kvartet Finkovih; čisti dobiček je namenjen kulturnemu skladu Slomškovega doma.

Izlet slov. dijakinj na Pristavo v Moronu bo v četrtek, 11. jul. Zbirališče na postaji v Moronu ob 10. Hrano prinesite s seboj.

Otroška igrice „Sirota Jerica“ katero so pripravili otroci šolskega tečaja iz Slovenske vasi je bila zaradi slabega

vremena prestavljena na nedeljo, 14. julija ob 16 v Slovenski dvorani.

Odbojka v Slov. hiši. Dekleta in gospe, ki žele razvedrila, obveščamo, da se bo pričel trening v soboto, 13. julija, ob 19. Vodila bo ga. Olga Magister. Zveza slovenskih srednješolcev vabi vse dijake, posebno pa še novince, na svoj redni letni občni zbor, ki bo dne 14. julija v Slovenski hiši po sv. maši.

Dekliški krožek v Ramos Mejiji vabi dekleta iz okolice na sestanek v Slomškovem domu v nedeljo, 14. jul. ob 10.15. Planinski večer, na katerem bo predaval znani gornik dr. Vojko Arko, bo soboto, 20. julija, ob 19.30 v Slomškovem domu.

Koline v Slovenskih domovih: V Slovenskem domu v San Martinu dne 14. julija; v Slovenski vasi dne 21. julija in v Našem domu v San Justu 28. julija.

Ob petletnici smrti svetnika Karla Škulja bo dne 21. julija v farni cerkvi v San Martinu sv. maša zadušnica; takoj po maši pa obisk pokojnikovega groba na sanmartinskem pokopališču, kjer bo opravil molitve g. Gregor Mali. K sv. maši in na obisk groba vabi rojake Slovenska beseda.

Učiteljski zbor slovenskih ljudskošolskih tečajev naproša vse starše, da mu odstopijo odvisne fotografije, zadevajoče življenje in delo tečajev od ustanovitve dalje. Na slikah je treba napisati datum posnetka in po možnosti navesti imena in priimke vseh, ki jih slikov bo nastal Album slovenskih tečajev. — Že vnaprej hvala lepa!

IX. Socialni dan slovenskih izseljencev v Argentini, ki bo v nedeljo, 11. avgusta v Slovenski hiši s pričetkom, ob 8 zjutraj, bo obravnaval za naše razmere zelo važno temo: „Izseljenci in domovina“. Zborovanje se bo pričelo s sv. mašo, ki jo bo daroval g. direktor Anton Orehar. Predavali pa bodo: G. Rudolf Smersu: Narod in domovina v življenju človeka in kristjana. G. Božo Fink: Izseljenci in domovina. G. Vital Ašič: Izseljenci in dežela, v kateri so se naselili.

GOSPODINJO

potrebuje rodbina obstoječa iz dveh odraslih zakoncev in male hčerke, v pokrajinsko in klimatično zelo lepem kraju z ugodnimi pogoji. Gospodinjska pomoč na razpolago.

Palpalá

Casilla correo 46, prov. Jujuy

Vse prijatelje naše pesmi, vljudo vabimo v soboto, 13. julija, ob 19.30 v Slomškov dom, kjer bo KVARTET FINKOVIH izvajal koncert pod naslovom

SLOVENSKA PESEM NARODNA IN UMETNA

Dohodki te prireditve so namenjeni kulturnemu skladu Slomškovega doma

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi tudi letos vse rojake in rojakinje na slastne

KOLINE

ki bodo na razpolago

v nedeljo, 14. julija popoldne

v vseh prostorih doma.

Na predvečer, v soboto, 13. julija, ob 8 pa bo v prostorih doma povračilni šahovski turnir med moštvoma Društva slov. protikomunističnih borcev in Slov. doma v San Martinu

Vse potrebščine za dom vedno nudi

Moynak

CENA, KVALITETA,
DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

Obveščam vse rojake, da sem prevzel zastopstvo od LA CONTINENTAL splošno zavarovanje

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3224
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T.E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

(Najboljši prijatelj v brezposelnosti je hranilna vloga v

SLOVENSKO HRANILNICO

z. z. o. z.

Av. San Martín 263 — Ramos Mejía

Uradne ure: ob sobotah 16—20
Dežurna: ob nedeljah 9—11

Prijateljem in znancom sporočava žalostno novico, da je dne 8. junija 1963 umrl v Domžalah previden s svetimi zakramenti najin dragi ata

HOČEVAR FRANC

bivši mlinar v Grosupljem (Loški malnar)

K zadnjemu počitku so ga položili dne 10. junija 1963 na pokopališču v Domžalah.

Zalujóča:

sinova Ivan s sinom Tonetom v Argentini in Jože z družino v Avstriji ter ostalo sorodstvo

Bs. Aires - Celovec - Ljubljana - Grosuplje - Stara vas - Vel. Mlačevo

Po dolgotrajni bolezni je 23. junija 1963 poklical Bog k sebi našega 81 let starega moža in ata. V Ljubljani je umrl

ANTON SIMČIČ

policijski stražnik v p.

Sorodniki in prijatelji so ga pospremili na zadnji poti do pokopališča na Viču pri Ljubljani.

Marija roj Jerman, žena
Zorko, sin

Ljubljana — Buenos Aires

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

X.

Žalostno vreme leže nad zemljo; deklisko sladke oči se ustrašijo: nič več ne bo veselega sonca. Pa pride jutro in glej, jutranja meglica se dviga, sonce je vse zlato, še nekaj rožnega popja se odpre in le lastovke so že odletele. Zvečer objame srce žalost brez konca, kakor da ne bo nič več zdravo. Pa mine večer, preide noč s sanjami in je jutro. Srce se zbudi, se čudi: zakaj je obupavalo zvečer. Bog bodo zahvaljen, da je bilo in da bo še tako...

Poznik je bil zopet enkrat zapregel za veselo pot v mesto. Za štirinajst dni je bil poslan ženo in svakinjo na Vipavsko h Koširjevim znancom na veselo trgatve. Zdaj ste mu sporočili, naj pride v mesto ponji. Pismo, ki ga je pisala Slavica, je dišalo po mladem vinu. V Helenino pismo pa je bila skrivaj vtihotapila vršiček pelina z listkom, kamor je ponaredila Helenino pisavo: „Tvoja sladkost Helena“. Bolj ko mlado vino in vršiček pelina je dehtelo iz besed, ki ste jih pisali žena in svakinja. Helena je pisala:

„Včeraj sve bili s Slavico pri pogrebu. Umrla je naša sosedka, mlada žena, ki se je omožila zadnji pust. Pobrala jo je otročniška mrzlica. Slišala pa sem tudi, da je bila le babica nepredvidna in je zakrivila zastupljenje. Zdaj veš, kako mi more biti pri sreč.

France! Naj bo z menoj, kakor je božja volja. Da boš le Ti zadovoljen z menoj in če bi tudi morala umreti. Zdaj sem zelo zdrava, tako polna moči, da me bo kar sram pred Teboj. Začela bom postajati grda. France, saj me niti maral ne boš več...“

Slavica je pisala:

„Vipavci so krasni ljudje, samo nekam premehko in preširoko govorijo. Pametni so pa bolj kot naši gorjani. Hlače pa nosijo moški strašno razcefrane in blatne, zato ker jih ne pašejo tako, kakor naši ljudje, temveč jih puste lesti nemarno pod život. Dodaž sem pokušala vino iz dvainpetdesetih sodov in trinajsetih kleti. Vinski trgovci me ne bodo tako kmalu opeharili. Povej to papanu. Tudi zredila sem se. Veš, zato, ker nisem nič več sentimentalna. Vrh tega imam tu zabavnega človeka. Pepe iz Prvačine mu pravijo. Strašno galanten prismođež. Včeraj sem mu zataknila v gumbico nekakega žaketa, ki ga nosi, velično sončnico. Hudo je bil srečen in mi je sveto objubil, da vzame samo mene, sicer nobene druge na svetu. Imam mnogo znancev pa nekaj znanek. Sploh, kakor je rekel Cezar: veni vini visi...“

Poznik je dospel v mesto dočasa in poiskal Vurnika. Sedla sta k steklenici prosečana in se veselo pomenila, sicer nekam vihravo, ker je bil Vurnik nekaj nervozen in bridek.

„Nič več ne kolneš!“ je vzkliknil.

„Ali sem kdaj klel?“ je vprašal vedro Poznik.

„Hudič prekleti,“ je znil Vurnik, „kdaj si šel med licemerce in farizeje? Je-li, kvantal tudi nisi nikoli?“

Poznik je odvrnil veselo:

„Pravijo, da znajo prav šele oženjeni.“

Vurnik se je suho zasmel:

„Koliko si domišljuješ!“

„Staraš se,“ je menil Poznik.

„Istina,“ je zamahnil nejevoljno Vurnik. „Sem že tam v deželi Krokariji, od koder ni izhoda. Lasciate ogni speranza.“

Na vlačno in tlakovano dvorišče je zapeljal voz. Poznik je spoznal svoje ljudi in se dvignil.

Za trenotek mi oprost,“ se je obrnil k Vurniku. Potem je šel k ženi in Slavici. Ko se je vrnil z njima v krčmo, ni več našel Vurnika. Strežaj mu je povedal, da je zdravnik plačal in šel.

„Kaj so mu napravile babe, da se jih tako boji?“ je pomislil Poznik. Ozrl se je za ženo in videl, da je lepa, in ji je pošepetal:

„No, kako? Kdaj neki boš začela postajati grda?“

„Ali nisem že?“ se je nasmehnila in se mu trudna obesila na rame.

„Norčava zaljubljenca,“ se je oglašila za njima pikro Slavica. „Saj vem, da bi rada imela, naj vaju pustim sama. Pej nečem, čujeta, pej nečem.“

„Le zvesto služi, gardna dama,“ je odvrnil veselo Poznik. „Pride čas, bova s Heleno vrnila.“

Potem je vprašal, kaj želite vzeti, preden se odpravijo na pot.

Čez kratko uro so sedli na voz in se odpeljali. Bila je sobota. Peljali so se skozi zvonove, ki so peli delopust. Ko so zavili v dolino med gore, jim je dehnilo hladno nasproti. Poznik ju je prosil, naj se zavijeta. Potem je gnal v sever in noč, ki je prihajala z večerom in hladom. Ob prvih zvezdah so bili doma.

„Zopet en voz zlatá,“ je zapelo v njem. Večerja mu je teknila. Ko pa je pogledal na Slavico, je vedel: „Spet ima svoje pismo in je zamišljena.“

Tako je tudi bilo. Neodprto ji je ležalo v nedrjih in jo težilo, težilo...

*

Za vse svete je zmrzovalo. Teško so obklopali grobove svojih dragih. Ob grobu Tonejeve mame so našli Koširjevi Sivca z Avrelijo in Almo. Učitelj je bil bleđ, silno žalosten in potr. Slavica se je pošalila:

„Kako imenitno razumete izražati s svojim licem občutje praznika vernih duš. Ali ste se iz naravoslovja naučili te mikrimije?“

„Mimikrije, gospodična botrica,“ je popravil resno učitelj in dodal: „Saj se ne pretvarjam, samo prespan nisem. Boizen imam v hiši. Žena leži in krog nje vse moje štiri male.“

„Bog pomagaj,“ je vzkliknila deklca toplo in prestrašeno, „odpustite mi neumno šalo!“

„O prosim, prosim,“ je odvrnil pohlevno.

„Ali je nevarno?“ je vprašala.

„Ne vem,“ je odvrnil, „vročnica, tako

vreme pač. Eno zbolil pa poležejo vsi drugi za prvim.“ Poklonil se je in rekel:

„Pa oprostite, moram domov.“

„Srečno,“ je odzdravila, „jutri Vas obiščem.“

Učitelj je šel. Prišla je noč in otroci so se znova dramili v sitnost. Dajal jim je obkladke na čelo in jih silil z gorko limonado. Najmlajše je vzel v naročje in ga skušal uspavati; pel mu je dolgo in vztrajno:

„Malbrough s'en va-ten guerre.
Mironton, mironton, mirontaine...
Monsieur Malbrough est mort
Est mort et enterré...“

Rano zjutraj je prišla Slavica z jersbaškom in stopila po domače naravnost med bolno družino, pozdravila Veroniko in se obrnila k otrokom, ki so dvignili blede glave iz svojih posteljic.

„Grde, grde punčike,“ je rekla, „kaj pa to pomeni, da ste vse bolne? Kar lepo hitro mi boste ozdravele, če ne pokličem Viduča, da vas ponese k Svetem Mavru.“

Se je govorila in je že sipala na odeje suhih fig, rožičev, pomaranč in sladkega peciva. Veroniki na nočno mizo pa je postavila močno posodo malinoveca in steklenico konjaka; potem jo je karala:

„Premalo se varuješ, moja ljuba, tudi ženeš se preveč in premalo užiješ. To ni prav. Saj si res malo svojeglava, ne zameri, Veronika. Na moža moraš tudi paziti. Lej, naj zbolil! Pogledaj ga, kakšen je, pa še šolo ima.“ (Bo že)